ภาค ๑
ภาคทั่วไป

บทที่ ๑ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง **๓๙**

๑. โครงสร้างของศาลปกครอง ๓๙

๒. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง ๔๐

๓. หลักทั่วไปของวิธีพิจารณาคดีปกครอง ๔๐

บทที่ ๒ "หน่วยงานทางปกครอง" และ "เจ้าหน้าที่ของรัฐ" ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ **๔๑**

๑. หน่วยงานทางปกครอง ๔๑

๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง ๔๑

๑.๑.๑ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ๔๑

๑.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่น ๔๑

๑.๑.๓ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ๔๑

๑.๑.๔ หน่วยงานอื่นของรัฐ ๔๒

๑.๑.๕ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง ๔๒

๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง ๔๓

๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ๔๔

๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๔๔

๒.๑.๑ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง ๔๔

๒.๑.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎคำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล ๔๕

๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๔๕

บทที่ ๓ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **๔๗**

๑. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๔๗

๑.๑ การใช้อำนาจในการออกกฎ ๔๗

๑.๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะเป็นการออก "กฎ" ๔๗

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For education and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑.๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช่ลักษณะของการออก “กฎ” ๔๘
๑.๒ การใช้อำนาจในการออกคำสั่ง ๔๙
๑.๒.๑ คำสั่งทางปกครอง ๔๙
๑) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำสั่งต่าง ๆ” ๔๙
๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “หนังสือต่าง ๆ” ๕๐
๓) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “มติของสภาหรือคณะกรรมการ” ๕๐
๔) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุญาต” ๕๑
๕) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุมัติ” ๕๑
๖) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำวินิจฉัยอุทธรณ์” ๕๑
๗) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “ประกาศ” ๕๑
๘) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การรับจดทะเบียน” ๕๑
๙) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะอื่น ๆ ๕๑
๑.๒.๒ คำสั่งทางปกครองทั่วไป ๕๑
๑.๒.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการฟ้องโต้แย้งคำสั่งที่พิพาทเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด ๕๒
๑.๒.๔ กรณีที่ “ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง” ๕๒
๑) กระบวนการภายในฝ่ายปกครอง ๕๒
๒) มาตรการภายในของฝ่ายปกครอง ๕๓
๓) การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน ๕๓
๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคัดค้านการรังวัดที่ดินของเอกชน ๕๓
๕) ข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ๕๓
๖) การใช้สิทธิตามสัญญา ๕๓
๗) กรณีอื่น ๆ ๕๓
๑.๓ การใช้อำนาจกระทำการอื่นใด ๕๖

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๑.๔ การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด
หรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ๕๖
๑.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง
ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ๕๖
๑.๔.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง
ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ๕๘
๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๖๑
๑.๕.๑ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๖๑
๑.๕.๒ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ ๖๑
๑.๕.๓ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่ง ๖๒
๑.๕.๔ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่
หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ๖๒
๑.๕.๕ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด
ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) โดยไม่ได้ระบุว่า
เป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด ๖๓
๑.๕.๖ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๖๓
๑.๖ สัญญาทางปกครอง ๖๔
๑.๖.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง ๖๔
๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๖๔
๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
เนื่องจากมีลักษณะเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่
ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ ๖๕
๓) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
เนื่องจากเป็นสัญญาที่มีวัตถุแห่งสัญญาเกี่ยวกับ
การจัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญหรือจำเป็น
ต่อการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผล ๖๗
๔) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
มากกว่าหนึ่งลักษณะสัญญา ๖๗

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational Use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๕) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าสัญญาที่พิพาท
เป็นสัญญาทางปกครอง แต่ไม่ได้ระบุว่า
เป็นสัญญาทางปกครองประเภทใด ๖๗
๖) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่น ๆ ๖๗
๑.๖.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง
แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๖๗
๑) สัญญาค้ำประกันของสัญญาทางปกครอง ๖๗
๒) การรับสภาพความรับผิดในหนี้ที่เกิดจาก
สัญญาทางปกครอง ๖๗
๓) สัญญารับดูแลรักษาทรัพย์จำนำตามสัญญาจำนำ
เพื่อประกันหนี้เงินกู้ยืม ๖๗
๔) สัญญาค้ำประกันการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางาน
และคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ๖๗
๕) สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง ๖๘
๑.๖.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ๖๘
๑) สัญญาจ้างแรงงาน ๖๘
๒) สัญญาจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ต้อนรับของกรุงเทพมหานคร ๖๘
๓) สัญญากู้ยืม ๖๘
๔) สัญญาซื้อขาย ๖๙
๕) สัญญาเช่า ๗๐
๖) สัญญารับขนคนโดยสาร ๗๐
๗) สัญญารับจ้างเหมาให้บริการงานรักษาความปลอดภัย ๗๐
๘) สัญญาเช่าซื้อ ๗๐
๙) สัญญาอื่น ๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่า
ไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ๗๐
๑.๗ การกระทำอย่างอื่นที่เป็นความรับผิดของรัฐ ๗๒
๑) กรณีเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ๗๒
๒) กรณีเกี่ยวกับการรอนสิทธิ ๗๒
๓) กรณีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น ๗๒
๑.๘ การกระทำในกรณีอื่น ๆ ๗๕
๑.๘.๑ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคล
ต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ๗๕
๑.๘.๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐ
ในบางกรณีต่อศาลปกครอง ๗๕

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๒. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา
ของศาลปกครอง ๗๕
๒.๑ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่เป็นการกระทำทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้
ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๗๕
๒.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร ๗๕
๒.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ๗๖
๒.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ
พิจารณาพิพากษาของศาลชำนัญพิเศษ ๗๖
๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ
พิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว ๗๖
๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ
พิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน ๗๖
๓) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ
พิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร ๗๘
๔) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ
พิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญา
และการค้าระหว่างประเทศ ๗๘
๕) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ
พิจารณาพิพากษาของศาลล้มละลาย ๗๙
๒.๑.๔ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการรักษา
ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ๗๙
๒.๑.๕ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการ
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ๗๙
๒.๑.๖ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัท
บริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ ๗๙
๒.๒ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่เป็น
การกระทำทางปกครอง และไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา
ของศาลปกครอง ๗๙
๒.๒.๑ การกระทำทางรัฐบาล ๗๙
๑) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ๗๙
๒) ความสัมพันธ์กับรัฐสภา ๗๙

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๓) งานทางนโยบาย ๘๐
๔) การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร ๘๑
๒.๒.๒ กระบวนการทางนิติบัญญัติ ๘๑
๒.๒.๓ การพิพากษาของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา ๘๑
๒.๒.๔ การดำเนินกิจการทางศาสนาและการปกครองสงฆ์ ๘๒
๑) การดำเนินกิจการทางศาสนา ๘๒
๒) การปกครองสงฆ์ ๘๒
๒.๒.๕ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๘๒
๑) การออกหมายเรียก ๘๒
๒) การจับกุม ๘๒
๓) การปรับ ๘๒
๔) การปล่อยชั่วคราว ๘๒
๕) การสอบสวนและการเสนอความเห็น ๘๒
๖) การขออายัดตัวผู้ต้องหา ๘๒
๗) การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ๘๓
๘) การแจ้งความร้องทุกข์และการดำเนินคดีอาญา ๘๓
๙) การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ๘๓
๑๐) อื่น ๆ ๘๔
๒.๒.๖ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ๘๕
๒.๒.๗ การปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป ๘๕
๑) การรักษาพยาบาล ๘๕
๒) การขับรถ ๘๕
๓) การปิดกั้นลำน้ำเพื่อผลิตไฟฟ้า ๘๖
๔) การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ ๘๖
๕) การดูแลรักษาต้นไม้ ๘๖
๖) การแจ้งความร้องทุกข์ ๘๗
๗) การขุดลอกทางน้ำนอกเขตชลประทาน ๘๗
๘) การหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ตามคำขอ ๘๗
๙) การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร ๘๗
๑๐) การติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ๘๗
๑๑) การเสนอความเห็น ๘๘
๑๒) การประชาสัมพันธ์ ๘๘
๒.๒.๘ การเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๘๘
๒.๒.๙ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ๘๘
๒.๒.๑๐ กรณีอื่น ๆ ๘๘

สำหรับเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๓. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครอง
กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา
หรือมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน ๘๘
๓.๑ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา
เกี่ยวพันกัน ๘๘
๓.๒ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายประเด็น
เกี่ยวพันกัน ๘๘
๓.๒.๑ กรณีมีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ
ของศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ๘๘
๓.๒.๒ กรณีมีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ
ของศาลปกครองสูงสุด ๘๙

บทที่ ๔ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง ๙๑

๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง ๙๑
๑.๑ ผู้เสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย
หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ๙๑
๑.๑.๑ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน
หรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับ
สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๙๑
๑) เหตุแห่งการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย
หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้
หรือการมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ๙๑
(๑) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
ออกกฎ ๙๑
(๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
ออกคำสั่ง ๙๔
(๓) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
กระทำอื่น ๑๐๔
(๔) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
ละเลยต่อหน้าที่ ๑๐๗
(๕) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ๑๑๑
(๖) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
กระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๑๑๑

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

(๗) ผู้มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ๑๑๓
(๘) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำที่เป็นความรับผิดอย่างอื่น ๑๑๔
(๙) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำในกรณีอื่น ๆ ๑๑๖
๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ๑๑๗
(๑) หน่วยงานทางปกครอง ๑๑๗
(๒) ประชาชนผู้ถูกกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจรัฐ ๑๑๗
(๓) คณะบุคคล ๑๑๗
(๔) ชุมชน ๑๑๗
(๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐ ๑๑๘
๑.๑.๒ กรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการฟ้องคดี ๑๑๘
๑.๒ การขอให้ศาลกำหนดคำบังคับ ๑๑๘
๑.๒.๑ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีคำบังคับของศาล ๑๑๘
๑) กรณีที่มีผลบังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว ๑๑๘
๒) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว ๑๑๘
๓) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าการกำหนดคำบังคับตามคำขอไม่เป็นการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป ๑๑๙
๑.๒.๒ กรณีที่จำเป็นต้องมีคำบังคับของศาล ๑๑๙
๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่กำหนดคำบังคับได้ ๑๑๙
๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจกำหนดคำบังคับได้ ๑๒๓
๒. ความสามารถในการฟ้องคดีปกครอง ๑๒๔
๓. ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี ๑๒๔
๓.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ต้องดำเนินการก่อนฟ้องคดี ๑๒๔
๓.๑.๑ กรณีที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด ๑๒๔
๓.๑.๒ กรณีที่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ๑๒๖

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For education and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๓.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการ
ตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อน
หรือเสียหายก่อนฟ้องคดี ๑๒๖
๓.๒.๑ กรณียื่นฟ้องภายในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ ๑๒๖
๓.๒.๒ กรณียื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๑๒๘
๓.๒.๓ กรณีดำเนินการผิดจากขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด ๑๒๘
๓.๒.๔ กรณียื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอน
หรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย
ก่อนฟ้องคดี ๑๒๙
๓.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอน
หรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี ๑๓๒
๓.๓.๑ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์
ตามกฎหมาย ๑๓๒
๓.๓.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดย
คณะกรรมการ ๑๓๒
๓.๓.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป ๑๓๓
๓.๓.๔ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ ๑๓๓
๓.๓.๕ กรณีที่กฎหมายเฉพาะกำหนดให้ฟ้องคดี
โดยไม่ต้องยื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ ๑๓๓
๓.๓.๖ กรณีฟ้องโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ๑๓๔
๓.๓.๗ กรณีหน่วยงานของรัฐฟ้องขอให้เจ้าหน้าที่
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๑๓๔
๓.๓.๘ กรณีฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงาน
ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจาก
การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ๑๓๔
๔. ระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๓๕
๔.๑ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎ
คำสั่ง และสั่งห้ามการกระทำ ๑๓๕
๔.๑.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ ๑๓๕
๔.๑.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ๑๓๙
๔.๑.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป ๑๔๗
๔.๑.๔ กรณีฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ๑๔๗
๔.๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้
เป็นอย่างอื่น ๑๔๘

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๔.๒ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ๑๔๙
๔.๒.๑ กรณีที่ต้องมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๑๔๙
๔.๒.๒ กรณีที่ไม่ต้องมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๑๕๑
๔.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น ๑๕๓
๔.๓.๑ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ๑๕๓
๔.๓.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น ๑๖๔
๔.๔ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ๑๖๕
๔.๔.๑ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้าง ๑๖๕
๔.๔.๒ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน ๑๖๗
๔.๔.๓ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา ๑๖๗
๔.๔.๔ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน ๑๗๐
๔.๔.๕ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน ๑๗๐
๔.๔.๖ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาฝากเก็บแปรสภาพ และจัดจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร ๑๗๐
๔.๔.๗ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับข้อตกลงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ ๑๗๒
๔.๔.๘ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาหลักประกันซอง ๑๗๓
๔.๔.๙ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขาย ๑๗๓
๔.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ๑๗๓
๔.๖ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง ๑๗๔

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๔.๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดี
เกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ ๑๗๔
๔.๘ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีออกไป ๑๗๕
๔.๘.๑ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐ ๑๗๕
๔.๘.๒ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
การวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ๑๗๖
๔.๘.๓ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการฟ้อง
คดีปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ๑๗๗
๔.๘.๔ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพหนี้ ๑๗๗
๔.๘.๕ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มี
การรับสภาพความรับผิด ๑๗๗
๔.๙ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครอง
ประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล ๑๗๘
๔.๙.๑ การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ๑๗๘
๔.๙.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับสถานะของบุคคล ๑๘๐
๔.๑๐ ระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม
หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ๑๘๑
๔.๑๐.๑ การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ๑๘๑
๔.๑๐.๒ กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น ๑๘๒
๔.๑๐.๓ การเป็นที่สุดของคำสั่งรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้อง
เมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตาม
ข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ๑๘๖
๕. ค่าธรรมเนียมศาล ๑๘๖
๕.๑ การชำระค่าธรรมเนียมศาลกรณีผู้ฟ้องคดีหลายคน
ร่วมกันยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียว ๑๘๖
๕.๒ การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาล
ไม่ครบถ้วน (มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง) ๑๘๗
๕.๓ การสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่ม (ข้อ ๓๔ วรรคสี่) ๑๘๗
๕.๔ การคืนค่าธรรมเนียมศาล (ข้อ ๓๘) ๑๘๗
๕.๕ การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๔๕/๑ ประกอบกับ
ข้อ ๔๑/๑ ถึงข้อ ๔๑/๖) ๑๘๗
๖. ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ ๑๘๗
๖.๑ ฟ้องซ้อน (ข้อ ๓๖) ๑๘๗
๖.๒ ดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ (ข้อ ๙๖) ๑๘๘
๖.๓ ฟ้องซ้ำ (ข้อ ๙๗) ๑๘๙

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational Use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

บทที่ ๕ วิธีพิจารณาคดีปกครอง **๑๙๑**
๑. บททั่วไป ๑๙๑
๑.๑ หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ข้อ ๕) ๑๙๑
๑.๑.๑ หลักผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ๑๙๑
๑.๑.๒ หลักเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป ๑๙๑
๑.๑.๓ หลักการดำเนินวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคู่กรณีไม่เสียค่าใช้จ่าย ๑๙๑
๑.๑.๔ หลักคำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม ๑๙๑
๑.๑.๕ หลักศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจทางปกครองแทนหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๑๙๑
๑.๑.๖ การชั่งน้ำหนักประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนบุคคล ๑๙๑
๑.๑.๗ แบบคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ๑๙๑
๑.๑.๘ หลักศาลที่มีอำนาจบังคับคดี ๑๙๑
๑.๑.๙ หลักศาลต้องพิพากษาคดีตรงตามคำขอ ๑๙๒
๑.๑.๑๐ หลักการฟังความสองฝ่าย ๑๙๒
๑.๑.๑๑ หลักการพิจารณาคดีระบบไต่สวน ๑๙๒
๑.๒ การย่นหรือขยายระยะเวลา (ข้อ ๖) ๑๙๒
๑.๓ การดำเนินกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบ (ข้อ ๗) ๑๙๒
๑.๓.๑ กรณีที่ศาลเห็นเอง ๑๙๒
๑.๓.๒ กรณีที่คู่กรณีมีคำขอ ๑๙๒
๑.๔ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล (ข้อ ๑๓) ๑๙๒
๑.๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร ๑๙๓
๑.๕.๑ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ข้อ ๑๕) ๑๙๓
๑.๕.๒ โดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือบุคคลอื่นนำไปส่ง (ข้อ ๑๖) ๑๙๓
๑.๖ การขอตรวจดูเอกสารทั้งหมดหรือบางฉบับในสำนวนคดีหรือขอคัดสำเนาหรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้อง (ข้อ ๑๘) ๑๙๓
๒. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น ๑๙๔
๒.๑ อำนาจตุลาการศาลปกครองคนเดียว (มาตรา ๖๑) ๑๙๔
๒.๒ การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง ๑๙๔
๒.๒.๑ การส่งสำเนาคำฟ้อง (ข้อ ๓๓) ๑๙๔
๒.๒.๒ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง (มาตรา ๔๕ ประกอบกับข้อ ๓๗) ๑๙๔

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๑) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้ ๑๙๔
๒) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ๑๙๔
๓) เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ๑๙๔
๒.๒.๓ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ๑๙๔
๒.๒.๔ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่น ๑๙๔
๒.๒.๕ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาแล้วข้อหาใดข้อหาหนึ่งเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ๑๙๔
๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริง ๑๙๕
๒.๓.๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม ๑๙๕
๑) คำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติม ๑๙๕
๒) คำให้การและคำฟ้องแย้ง (ข้อ ๔๓-ข้อ ๔๖) ๑๙๗
๓) คำคัดค้านคำให้การ (ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘) ๑๙๗
๔) คำให้การเพิ่มเติม (ข้อ ๔๙) ๑๙๘
๒.๓.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล (ข้อ ๕๐-ข้อ ๕๙) ๑๙๘
๒.๔ การแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง) ๑๙๘
๒.๕ การรับฟังพยานหลักฐาน (ข้อ ๖๔-ข้อ ๖๘) ๑๙๘
๒.๖ วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ๑๙๘
๒.๖.๑ การทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง (ข้อ ๖๙-ข้อ ๗๔) ๑๙๘
๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ ๑๙๘
๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลาการบังคับ ๑๙๘
๒.๖.๒ การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (ข้อ ๗๕-ข้อ ๗๗) ๑๙๘
๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ ๑๙๘
๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว ๑๙๙
๒.๖.๓ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา (ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖) ๑๙๙

สำหรับเพื่อการศึกษาและอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒.๖.๔ การขอให้ระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎ
หรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้น
ไว้เป็นการชั่วคราว (ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง) ๑๙๙
๒.๖.๕ คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษากรณีอื่น ๆ ๑๙๙
๒.๗ การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี
และการถอนคำฟ้อง ๑๙๙
๒.๗.๑ การร้องสอด (ข้อ ๗๘) ๑๙๙
๑) กรณีศาลเรียกเข้ามาเอง ๑๙๙
๒) กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำร้องสอด ๑๙๙
๓) กรณีคู่กรณีมีคำขอ ๒๐๐
๔) ผลของการเข้ามาในคดีโดยการร้องสอด ๒๐๐
๒.๗.๒ การรวมคดี (ข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง) ๒๐๐
๒.๗.๓ การแยกคดี (ข้อ ๘๐) ๒๐๐
๒.๗.๔ การโอนคดี (ข้อ ๘๑) ๒๐๐
๒.๗.๕ การถอนคำฟ้อง (ข้อ ๘๒) ๒๐๐
๒.๘ การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี ๒๐๐
๒.๘.๑ การนั่งพิจารณาคดี (ข้อ ๘๓-ข้อ ๘๗) ๒๐๐
๒.๘.๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง ๒๐๑
๑) ข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อย
ของประชาชน (ข้อ ๙๒) ๒๐๑
๒) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย
(ข้อ ๙๕) ๒๐๑
๒.๙ การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความมรณะ (มาตรา ๕๓) ๒๐๑
๒.๑๐ การขออนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ (มาตรา ๖๒) ๒๐๑
๒.๑๑ การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่ง
ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ (มาตรา ๗๕) ๒๐๑
๑) ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง
ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ ๒๐๑
๒) กรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่ง
ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้ ๒๐๑
๓) กรณีที่ไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดี
หรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ ๒๐๑
๒.๑๒ การคัดค้านตุลาการ (มาตรา ๖๓) ๒๐๒
๒.๑๓ การบังคับคดี ๒๐๒

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๓. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด ๒๐๔
๓.๑ คดีฟ้องตรงต่อศาลปกครองสูงสุด ๒๐๔
๓.๒ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ๒๐๔
๓.๒.๑ ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ๒๐๔
๓.๒.๒ ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ๒๐๔
๓.๒.๓ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ ๒๐๕
๓.๒.๔ แบบและเนื้อหาของอุทธรณ์ ๒๐๕
๑) คำอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ ๒๐๕
๒) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมาย
กำหนด (ข้อ ๑๐๑) ๒๐๕
๓) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย
ที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย
(มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง) ๒๐๖
๓.๒.๕ การตรวจอุทธรณ์ ๒๐๗
๑) คำอุทธรณ์ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ๒๐๗
๒) การชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ ๒๐๗
๓) คำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมาย
หรือยื่นโดยผิดระเบียบ ๒๐๗
๓.๒.๖ การย้อนสำนวน (ข้อ ๑๑๒) ๒๐๗
๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำพิพากษา
ของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยัง
ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่ ๒๐๗
๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยัง
ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่ ๒๐๘
๓.๒.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้
ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖) ๒๐๘
๓.๓ คดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ๒๐๘
๓.๓.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ๒๐๘
๓.๓.๒ ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ๒๐๘
๓.๓.๓ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ ๒๐๘
๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนด
ให้เป็นที่สุด (ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง) ๒๐๘
๒) คำสั่งระหว่างพิจารณา (ข้อ ๑๐๐ วรรคสอง) ๒๐๘
๓.๓.๔ แบบและเนื้อหาของคำร้องอุทธรณ์ ๒๐๙
๑) คำร้องอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ ๒๐๙

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่
กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑) ๒๐๙
๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย
ที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย
(มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง) ๒๑๐
๓.๓.๕ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ๒๑๐
๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ๒๑๐
๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมาย
หรือยื่นโดยผิดระเบียบ ๒๑๐
๓.๓.๖ การย้อนสำนวน (ข้อ ๑๑๒) ๒๑๑
๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่ง
ของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยัง
ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ ๒๑๑
๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยัง
ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ ๒๑๑
๓.๓.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น
มาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖) ๒๑๑

สำหรับเพื่อการศึกษาและอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ภาค ๒
แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเฉพาะเรื่อง

บทที่ ๑ การนำหลักกฎหมายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาใช้วินิจฉัยในคดีปกครอง **๒๑๕**

๑. หลักความเสมอภาค (การห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม) ๒๑๕
๒. หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ๒๑๗
๓. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ๒๑๗
๔. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ๒๒๐
๕. หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจนของกฎหมาย ๒๒๐
๖. หลักความได้สัดส่วน ๒๒๐

บทที่ ๒ คดีปกครองเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **๒๒๕**

๑. การออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ๒๒๕
๒. การออกคำสั่งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ๒๒๗
๓. การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๒๓๑
๓.๑ การควบคุมมลพิษ ๒๓๑
๓.๑.๑ มลพิษทางอากาศและเสียง ๒๓๑
๓.๑.๒ มลพิษทางน้ำ ๒๓๕
๓.๑.๓ มลพิษอื่นและของเสียอันตราย ๒๓๕
๓.๒ การออกมาตรการทางกฎหมายในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๒๓๖
๓.๓ การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ๒๓๗
๔. กรณีความรับผิดของรัฐอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หรือปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือเป็นกรณีความรับผิดอย่างอื่น ๒๔๘

บทที่ ๓ คดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค **๒๔๙**

๑. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา ๒๔๙
๒. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านความปลอดภัยของสินค้าและบริการ ๒๕๑
๓. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก ๒๕๑
๔. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา ๒๕๓
๕. การคุ้มครองผู้บริโภคโดยประการอื่น ๒๕๔
๖. กรณีอื่น ๆ ๒๕๔

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For education and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

บทที่ ๔ คดีปกครองเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง ๒๕๕

๑. การควบคุมอาคาร ๒๕๕

๑.๑ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการฟ้องเพิกถอนกฎ ๒๕๕

๑.๑.๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ๒๕๕

๑.๑.๒ เทศบัญญัติ ๒๕๕

๑.๒ ข้อพิพาทเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งตามกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมอาคาร ๒๕๕

๑.๒.๑ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบรับแจ้งตามคำขอ ๒๕๕

๑.๒.๒ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาต โดยมิชอบ ๒๕๕

๑.๓ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการ กับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ๒๖๔

๑.๓.๑ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างฯ อาคารโดยรุกล้ำที่สาธารณะ ๒๖๔

๑.๓.๒ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างฯ อาคารโดยเว้นระยะ หรือระดับระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า หรือที่สาธารณะโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ๒๖๔

๑.๓.๓ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างฯ อาคารในบริเวณ ที่มีการกำหนดห้ามตามกฎหมายว่าด้วย การควบคุมอาคารหรือกฎหมายอื่น ๒๖๕

๑.๓.๔ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างฯ โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมอาคารกรณีอื่น ๆ ๒๖๘

๑.๔ ข้อพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ให้ผู้ฝ่าฝืน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารดำเนินการ ๒๖๙

๑.๔.๑ กรณีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายที่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ๒๖๙

๑.๔.๒ กรณีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้หรือเจ้าของอาคาร มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ๒๗๔

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational Use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑.๕ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งจับกุม
และกักขังบุคคลซึ่งฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
ว่าด้วยการควบคุมอาคาร ๒๗๕
๒. การผังเมือง ๒๗๕

บทที่ ๕ คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ๒๗๙
๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ๒๗๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ๒๗๙
๓. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรคมนาคม ๒๘๒
๔. กรณีเกี่ยวกับกิจการวิทยุคมนาคม ๒๘๔

บทที่ ๖ คดีปกครองเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ ๒๘๗
๑. กรรมการบริหาร/กรรมการสรรหาผู้บริหารระดับสูงของรัฐวิสาหกิจ ๒๘๗
๒. การเปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจ ๒๘๗
๓. การยุบเลิกรัฐวิสาหกิจ ๒๘๗
๔. กรณีอื่น ๆ ๒๘๗

บทที่ ๗ คดีปกครองเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร ๒๘๙
๑. การลงทุน ๒๘๙
๒. การเงิน การคลัง และการธนาคาร ๒๙๐

บทที่ ๘ คดีปกครองเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์ ๒๙๓
๑. การพาณิชย์ ๒๙๓
๒. การประกันภัย ๒๙๓
๓. การอุตสาหกรรม ๒๙๓
๔. การเกษตร ๒๙๖
๕. สหกรณ์ ๒๙๘

บทที่ ๙ คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค ๓๐๗
๑. การจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค ๓๐๗
๒. การบำรุงรักษาและดูแลสิ่งสาธารณูปโภค ๓๐๗
๓. การให้บริการสิ่งสาธารณูปโภค ๓๐๗

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

บทที่ ๑๐ คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุข อนามัย และเหตุเดือดร้อนรำคาญ ๓๐๙

๑. อาหารและยา ๓๐๙

๒. การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ๓๐๙

๒.๑ การผ่อนผันให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ๓๐๙

๒.๒ การดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต ๓๑๐

๓. ระบบบริการสุขภาพ ๓๑๒

๓.๑ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๓๑๒

๓.๒ เงินช่วยเหลือตามกฎหมายเกี่ยวกับระบบบริการสุขภาพ ๓๑๕

๓.๓ การประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ๓๑๕

๓.๔ กรณีอื่น ๆ ๓๑๕

๔. เหตุรำคาญ ๓๑๘

๔.๑ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการโรงงาน ๓๑๘

๔.๒ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการเกี่ยวกับรถยนต์ เครื่องจักร และเครื่องกล ๓๒๓

๔.๓ เหตุรำคาญจากการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ๓๒๖

๔.๔ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ ๓๓๑

๔.๕ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ๓๓๑

๔.๖ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการตลาด ๓๓๔

๔.๗ เหตุรำคาญจากสุขลักษณะของอาคาร ๓๓๔

๔.๘ เหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน ๓๓๔

๔.๙ เหตุรำคาญจากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ๓๓๕

บทที่ ๑๑ คดีปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการ ๓๓๗

๑. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานบริการ ๓๓๗

๒. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงาน ๓๓๘

๓. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงแรม ๓๓๘

๔. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการขายทอดตลาดหรือค้าของเก่า ๓๓๘

๕. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการรับจ้างพิมพ์สิ่งพิมพ์ ๓๓๘

๖. การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน ๓๓๘

๗. การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ ๓๓๘

๘. การออกใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาล ๓๓๘

๙. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตลาด ๓๓๘

๑๐. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ ๓๓๘

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑๑. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ๓๓๙
๑๒. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการดูดทราย ๓๓๙
๑๓. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการในที่สาธารณะ ๓๓๙
๑๔. การออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ๓๓๙
๑๕. การออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันภัย ๓๓๙
๑๖. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงรับจำนำ ๓๓๙
๑๗. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการบรรจุก๊าซ ๓๓๙
๑๘. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการขายสุรา ๓๓๙

บทที่ ๑๒ คดีปกครองเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง ๓๔๑
๑. การคมนาคมและการขนส่งทางบก ๓๔๑
๑.๑ การจดทะเบียนยานพาหนะ ๓๔๑
๑.๒ การประกอบการขนส่ง ๓๔๑
๑.๓ การกำหนดเส้นทางเดินรถ ๓๔๕
๑.๔ การดูแลรักษาทาง ๓๔๗
๑.๕ การดูแลรักษายานพาหนะหรืออุปกรณ์ในการจัดทำบริการสาธารณะด้านคมนาคมและขนส่งทางบก ๓๕๐
๑.๖ โครงการที่เป็นบริการสาธารณะด้านคมนาคมและขนส่งทางบก ๓๕๐
๒. การคมนาคมและการขนส่งทางน้ำ ๓๕๐
๒.๑ การก่อสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ ๓๕๐
๒.๒ การส่งเสริมการพาณิชยนาวี ๓๕๘
๒.๓ กรณีอื่น ๆ ๓๕๘
๓. การคมนาคมและการขนส่งทางอากาศ ๓๖๐

บทที่ ๑๓ คดีปกครองเกี่ยวกับที่ดิน ๓๖๑
๑. การดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ๓๖๑
๒. การจัดที่ดินเพื่อประชาชน ๓๖๔
๓. การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ๓๖๔
๔. การรังวัดที่ดิน ๓๗๑
๕. การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ๓๗๓
๖. กรณีอื่น ๆ ๓๗๕
๖.๑ การจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ๓๗๕
๖.๒ การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๓๗๖
๖.๓ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๓๗๖
๖.๔ การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๓๗๘
๖.๕ การบริหารจัดการที่ราชพัสดุ ๓๗๙

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

บทที่ ๑๔ คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด ๓๘๑
๑. การจัดสรรที่ดิน ๓๘๑
๑.๑ การใช้อำนาจของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน ๓๘๑
๑.๒ การขออนุญาตจัดสรรที่ดิน ๓๘๔
๑.๓ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการ หรือวิธีการที่ได้รับอนุญาต ๓๘๔
๑.๔ การบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ ๓๘๔
๑.๕ นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ๓๘๖
๒. อาคารชุด ๓๘๖
๒.๑ การจดทะเบียนอาคารชุด ๓๘๖
๒.๒ หนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด ๓๘๖
๒.๓ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด ๓๘๖
๒.๔ นิติบุคคลอาคารชุด ๓๘๘

บทที่ ๑๕ คดีปกครองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ๓๘๙
๑. การจัดการเลือกตั้ง ๓๘๙
๑.๑ การจัดให้มีหรือไม่จัดให้มีการเลือกตั้ง ๓๘๙
๑.๒ การแบ่งเขตการเลือกตั้ง ๓๘๙
๑.๓ การวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๓๘๙
๒. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ๓๘๙
๒.๑ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ๓๘๙
๒.๒ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ๓๘๙

บทที่ ๑๖ คดีปกครองเกี่ยวกับงานทะเบียน ๓๙๑
๑. งานทะเบียนราษฎร ๓๙๑
๒. งานทะเบียนคนต่างด้าว ๓๙๔
๓. งานทะเบียนอาวุธปืน ๓๙๖
๔. งานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ๓๙๖
๕. งานทะเบียนการพนัน ๓๙๘
๖. งานทะเบียนสมาคม ๔๐๐

บทที่ ๑๗ คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ๔๐๓
๑. การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำต่อบุคคลภายนอก ๔๐๓
๑.๑ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๔๐๓
๑.๒ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น ๔๐๖

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For education and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑.๓ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ๔๐๖
๑.๔ กรณียื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๔๑๑
๒. การใช้สิทธิไล่เบี้ยของหน่วยงานของรัฐกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ ๔๑๑
๒.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๔๑๑
๒.๒ กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๔๑๑
๒.๓ การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๔๑๑
๒.๔ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด ๔๑๒
๒.๕ อายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๔๑๓
๓. การใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของหน่วยงานของรัฐกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ๔๑๔
๓.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๔๑๔
๓.๒ กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๔๑๔
๓.๓ การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๔๑๕
๓.๔ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด ๔๑๕
๓.๕ อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๔๒๓
๓.๖ กรณีที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิฟ้องคดีเพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๔๓๓
๔. การใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้เป็นไปตามคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๔๓๗

บทที่ ๑๘ คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น ๔๓๙
๑. การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ๔๓๙
๑.๑ การกำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน ๔๓๙
๑.๒ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนการเวนคืน ๔๓๙
๑.๓ เงินค่าทดแทนการเวนคืน ๔๓๙
๑.๓.๑ ค่าทดแทนที่ดิน ๔๓๙
๑.๓.๒ ค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง ๔๔๑
๑.๓.๓ ค่าทดแทนต้นไม้ ๔๔๑

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑.๓.๔ ค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลืออันมีราคาลดลง ๔๔๑
๑.๓.๕ ค่าทดแทนความเสียหายอันเนื่องจากการที่ต้องออกจากอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ๔๔๑
๑.๔ การขอให้เวนคืนสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือจากการเวนคืน ๔๔๑
๑.๕ การขอให้เวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน ๔๔๑
๑.๖ การกำหนดให้การเวนคืนเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วน ๔๔๑
๑.๗ การขอคืนที่ดินที่ถูกเวนคืน ๔๔๑
๑.๘ ดอกเบี้ยเงินค่าทดแทนการเวนคืน ๔๔๑
๑.๙ ค่าทดแทนความเสียหายจากการถูกเวนคืน ๔๔๒
๒. การรอนสิทธิ ๔๔๒
๒.๑ การรอนสิทธิเกี่ยวกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ๔๔๒
๒.๒ การรอนสิทธิเกี่ยวกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ๔๔๖
๓. ความรับผิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรี ๔๔๖
๔. ความรับผิดของรัฐกรณีมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ ๔๕๐
๕. ความรับผิดของรัฐกรณีอื่น ๆ ๔๕๐

บทที่ ๑๙ คดีปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ ๔๕๙
๑. การจัดทำประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง ๔๕๙
๒. การเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง ๔๖๔
๓. การอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง ๔๖๔
๔. การยกเลิกการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ๔๖๘
๕. การจัดทำสัญญา ๔๖๙
๖. หลักประกันซอง ๔๗๑
๗. การสั่งให้เป็นผู้ทิ้งงาน ๔๗๑
๘. กรณีอื่น ๆ ๔๗๔

บทที่ ๒๐ คดีปกครองเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ๔๗๗
๑. สัญญาทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ) ๔๗๗
๑.๑ สัญญาสัมปทาน ๔๗๗
๑.๒ สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ ๔๘๐
๑.๓ สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค ๔๘๓
๑.๔ สัญญาแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ๔๘๘
๒. สัญญาทางปกครองโดยสภาพ ๔๘๘

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๒.๑ สัญญาทางปกครองตามมติของที่ประชุมใหญ่
ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ ๔๘๘
๒.๒ สัญญาทางปกครองตามแนวคำวินิจฉัย
ของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๕๐๐

บทที่ ๒๑ คดีปกครองเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ ๕๐๓
๑. การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ ๕๐๓
๒. การร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการ ๕๐๓
๓. การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ๕๐๓
๔. การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ๕๐๖

บทที่ ๒๒ คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ๕๑๑
๑. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ๕๑๑
๑.๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ๕๑๑
๑.๒ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ๕๑๑
๑.๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ๕๑๑
๑.๔ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ๕๑๑
๒. องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ ๕๑๑
๒.๑ องค์กรอัยการ ๕๑๑
๒.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๕๑๑
๒.๓ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๕๑๑

บทที่ ๒๓ คดีปกครองเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๕๑๓
๑. การสอบสวน ๕๑๓
๒. การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางในคดีอาญา ๕๑๓
๓. กรณีอื่น ๆ ๕๑๓

บทที่ ๒๔ คดีปกครองเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษและการราชทัณฑ์ ๕๑๙
๑. การพระราชทานอภัยโทษ ๕๑๙
๒. การราชทัณฑ์ ๕๑๙

บทที่ ๒๕ คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ ๕๒๕
๑. องค์กรวิชาชีพด้านกฎหมาย ๕๒๕
๑.๑ สภาทนายความ ๕๒๕
๑.๒ เนติบัณฑิตยสภา ๕๒๙
๒. องค์กรวิชาชีพด้านการประกอบโรคศิลปะ ๕๒๙
๒.๑ แพทยสภา ๕๒๙
๒.๒ ทันตแพทยสภา ๕๒๙

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒.๓ สภาการแพทย์แผนไทย ๕๓๑
๒.๔ สภาการพยาบาล ๕๓๑
๒.๕ สภาเภสัชกรรม ๕๓๑
๒.๖ สภาเทคนิคการแพทย์ ๕๓๑
๒.๗ สภากายภาพบำบัด ๕๓๑
๓. องค์กรวิชาชีพด้านวิศวกรรม ๕๓๑
๔. องค์กรวิชาชีพด้านการบัญชี ๕๓๒
๕. องค์กรวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม ๕๓๓
๖. องค์กรวิชาชีพด้านประณีตศิลปกรรม ๕๓๓
๗. องค์กรวิชาชีพด้านอื่น ๆ ๕๓๓
๗.๑ สัตวแพทยสภา ๕๓๓
๗.๒ คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ๕๓๓
๗.๓ คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน ๕๓๓
๗.๔ คุรุสภา ๕๓๓

บทที่ ๒๖ คดีปกครองเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา สังคม และวัฒนธรรม ๕๓๕

๑. การศึกษา ๕๓๕
๑.๑ การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการศึกษา ๕๓๕
๑.๒ การขอรับทุนการศึกษา ๕๓๕
๑.๓ การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา ๕๓๕
๑.๔ การสอบและประเมินผล ๕๓๘
๑.๕ การสำเร็จการศึกษา ๕๓๙
๑.๖ การพ้นสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ๕๓๙
๑.๗ การดำเนินกิจการการศึกษา ๕๓๙
๒. การศาสนา ๕๔๔
๓. สังคม และวัฒนธรรม ๕๔๔

บทที่ ๒๗ คดีปกครองเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ๕๕๓

๑. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๕๕๓
๑.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการ ๕๕๓
๑.๒ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ๕๕๕
๒. การขอเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ๕๕๕

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

บทที่ ๒๘ คดีปกครองเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ๕๕๗

๑. ภาษีอากร ๕๕๗

๑.๑ ภาษีเงินได้ ๕๕๗

๑.๒ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ๕๕๗

๑.๓ ภาษีบำรุงท้องที่ ๕๕๗

๑.๔ ภาษีธุรกิจเฉพาะ ๕๕๙

๑.๕ ภาษีอากรปากระวาง ๕๕๙

๑.๖ ภาษีอากรรถยนต์ ๕๕๙

๒. ค่าธรรมเนียม ๕๖๑

๓. การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร ๕๖๓

บทที่ ๒๙ คดีปกครองเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม ๕๖๗

๑. การจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน ๕๖๗

๒. การทำงานของคนต่างด้าว ๕๖๘

๓. สวัสดิการสังคม ๕๖๘

บทที่ ๓๐ คดีปกครองเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน ๕๖๙

๑. ราชการส่วนกลาง ๕๖๙

๒. ราชการส่วนภูมิภาค ๕๖๙

๒.๑ จังหวัด ๕๖๙

๒.๒ อำเภอ ๕๖๙

๒.๓ หมู่บ้านและตำบล ๕๖๙

๓. ราชการส่วนท้องถิ่น ๕๗๑

๓.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๕๗๑

๓.๒ องค์การบริหารส่วนตำบล ๕๗๘

๓.๓ เทศบาล ๕๙๔

๓.๔ กรุงเทพมหานคร ๖๐๐

๓.๕ เมืองพัทยา ๖๐๐

บทที่ ๓๑ คดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ๖๐๑

๑. การสรรหาและคัดเลือก ๖๐๑

๒. การบรรจุและแต่งตั้ง ๖๐๓

๓. การย้าย การโอน และการสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ ๖๐๕

๔. การบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ ๖๐๗

๕. การเลื่อนขั้นเงินเดือน/การเลื่อนเงินเดือน ๖๐๘

๖. การเลื่อนระดับของข้าราชการ ๖๑๒

๗. การบริหารงานบุคคลอื่น ๆ ๖๑๔

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

บทที่ ๓๒ คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ ๖๑๙
๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ๖๑๙
๒. คำสั่งลงโทษทางวินัย ๖๑๙
๒.๑ กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๖๑๙
๒.๑.๑ คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ๖๑๙
๒.๑.๒ คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๖๑๙
๒.๑.๓ คำสั่งลงโทษลดเงินเดือน ๖๑๙
๒.๑.๔ คำสั่งลงโทษอื่น ๆ ๖๑๙
๒.๒ กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ๖๑๙
๒.๒.๑ คำสั่งลงโทษปลดออก ๖๑๙
๒.๒.๒ คำสั่งลงโทษไล่ออก ๖๓๐
๓. คำสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน ๖๔๙
๔. คำสั่งให้ออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน ๖๔๙
๕. คำสั่งอื่น ๆ อันสืบเนื่องมาจากการดำเนินการทางวินัย ๖๕๐

บทที่ ๓๓ คดีปกครองเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๖๕๑
๑. ค่าเช่าบ้านข้าราชการ ๖๕๑
๒. ค่ารักษาพยาบาล ๖๕๓
๓. บำเหน็จบำนาญ ๖๕๔
๔. การเบิกจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหาร ๖๕๙
๕. สิทธิประโยชน์และสวัสดิการอื่น ๆ ๖๕๙

บทที่ ๓๔ คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยการคลังและการงบประมาณ ๖๖๕
๑. การลงโทษปรับทางปกครองฐานเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมงานหรือตรวจการจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจโดยมิชอบเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ๖๖๕
๒. การลงโทษปรับทางปกครองฐานเป็นเจ้าหน้าที่มีหน้าที่เบิกเงินหรือจ่ายเงิน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจโดยมิชอบ และเป็นเจ้าหน้าที่มีหน้าที่จ่ายเงิน จ่ายเงินนั้นโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายเงินตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจ หรือทำหลักฐานการจ่ายเงินเป็นเท็จ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ๖๖๗

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

๓. การลงโทษปรับทางปกครองฐานเป็นเจ้าหน้าที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการทำสัญญาซื้อขายหรือจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจโดยมิชอบ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ควบคุมงานหรือตรวจการจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจโดยมิชอบ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่มีหน้าที่จัดทำเอกสารเพื่อประกอบการดำเนินงานหรือโครงการใด ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจโดยมิชอบ และฐานเป็นผู้บังคับบัญชา ทำการบริหารการเงินและการคลังด้วยความเสี่ยงต่อความเสียหายหรือเสียประโยชน์ที่พึงคาดหมายไว้โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ๖๖๘

๔. การลงโทษปรับทางปกครองฐานเป็นเจ้าหน้าที่กำหนดราคากลาง กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าเสนอราคา จัดทำรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะในการประกวดราคาหรือสอบราคาจัดซื้อหรือจัดจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจโดยมิชอบ ซึ่งมีผลเป็นการกีดกันหรือเอื้อประโยชน์แก่ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างรายใดรายหนึ่ง เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมงานหรือตรวจการจ้าง ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ๖๗๔

ภาคผนวก

ดัชนีคำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ๖๘๑

รายชื่อคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ๖๙๙

รายชื่อคณะอนุกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ๗๐๑

รายชื่อคณะผู้จัดทำ ๗๐๓

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕